

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Педагогічний факультет

Кафедра соціальної педагогіки та соціальної роботи

СИЛАБУС ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ

ТЕРАПІЯ СІМЕЙНА

Рівень вищої освіти перший (бакалаврський)

Освітня програма «Соціальна робота»

Спеціальність 110 Соціальна робота та консультування

Галузь знань І Охорона здоров'я та соціальне забезпечення

Затверджено на засіданні кафедри

Протокол № 1 від 26 серпня 2025 р.

м. Івано-Франківськ – 2025 р.

1. Загальна інформація

Назва дисципліни	Терапія сімейна
Викладач (і)	Протас О. Л.
Контактний телефон викладача	(0342) 57-00-05
E-mail викладача	oksana.protas@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний/заочний
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС, 90 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/
Консультації	Згідно розкладу консультацій

2. Анотація до навчальної дисципліни

Предметом вивчення навчальної дисципліни є: особливості сімейної терапії, моделі та техніки сімейної терапії з метою забезпечення належного функціонування сім'ї як системи, яка створює належні умови для реалізації потенційних можливостей кожного із її членів.

3. Мета та цілі навчальної дисципліни

Метою вивчення навчальної дисципліни є: ознайомлення студентів із особливостями сімейної терапії, формувати у них практичні вміння розробляти стратегію терапевтичної допомоги, застосовуючи різні техніки сімейної терапії з метою забезпечення належного функціонування сім'ї як системи.

Основними цілями вивчення дисципліни є:

- оволодіння студентами знаннями сутності понять „сімейна терапія”, „теорія систем” та наукові підходи до сімейної терапії в Україні і світі;
- ознайомлення з основними функціями, структурою, динамікою сім'ї як системи; сучасними завданнями, етапами, факторами, принципами, моделями сімейної терапії; змістом роботи сучасних шкіл сімейної терапії;
- формування у студентів умінь застосовувати структуровані техніки в роботі з сім'єю для подолання сімейних труднощів і проблем.

4. Програмні компетентності та результати навчання

Загальні компетентності:

Загальні компетентності:

ЗК 4. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК6. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК 11. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК 15. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності

СК 1. Знання і розуміння сутності, значення і видів соціальної роботи та основних її напрямів (психологічного, соціально-педагогічного, юридичного, економічного, медичного).

СК 3. Знання і розуміння нормативно-правової бази стосовно соціальної роботи та соціального забезпечення.

СК4. Здатність до аналізу соціально-психологічних явищ, процесів становлення, розвитку та соціалізації особистості, розвитку соціальної групи і громади.

СК 5. Здатність до виявлення, соціального інспектування і оцінки потреб вразливих категорій громадян.

СК 6. Знання і розуміння організації та функціонування системи соціального захисту і соціальних служб.

СК 9. Здатність оцінювати соціальні проблеми, потреби, особливості та ресурси клієнтів.

СК10. Здатність розробляти шляхи подолання соціальних проблем і знаходити ефективні методи їх вирішення.

СК 11. Здатність до надання допомоги та підтримки клієнтам із врахуванням їх індивідуальних потреб, вікових відмінностей, гендерних, етнічних та інших особливостей.

СК 16. Здатність дотримуватися етичних принципів та стандартів соціальної роботи.

СК 19. Здатність оцінювати результати та якість професійної діяльності у сфері соціальної роботи.

Програмні результати навчання

РН 10. Аналізувати соціально-психологічні процеси в малих та великих групах.

РН 17. Встановлювати та підтримувати взаємини з особами та сім'ями, іншими фахівцями на підґрунті взаємної довіри та відповідно до етичних принципів і стандартів фахової діяльності.

РН 19. Залучати особистісні ресурси осіб, які звернулися за допомогою, ресурси соціальної групи і громади для розв'язання їх проблем, виходу із складних життєвих обставин.

РН 24. Організовувати та здійснювати, спрямовані на розвиток батьківського потенціалу навчання батьків розуміти потреби дітей та добирати способи задоволення потреб дітей відповідно до їх віку та індивідуальних особливостей, методи ненасильницького дисциплінованого впливу на дітей з метою запобігання вилучення дітей із сім'ї в межах повноважень. соціальної роботи у громаді, в тому числі щодо надання соціальних послуг.

5. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни

Вид заняття	Загальна кількість годин
Лекції	12
семінарські заняття / практичні / лабораторні	18
самостійна робота	60

Ознаки навчальної дисципліни			
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
V	Соціальна робота та консультування	III	Вибірковий

Тематика навчальної дисципліни			
Тема	кількість год.		
	лекції	заняття	сам. роб
Тема 1-2. Психолого-педагогічний аналіз сімейної системи.	2		4
Тема 3-4. Основи сімейної терапії.	2		4
Тема 5-6. Основні напрями та школи сімейної терапії.	2		4
Тема 7-8. Практичне заняття. Розгляд сімейних ситуацій і їх вирішення з поглядів різних напрямів і шкіл сімейної терапії.		2	4
Тема 9-10. Діагностика взаємовідносин у сім'ї.		2	6
Тема 11. Допомога молоді в питаннях готовності до сімейного життя.		2	4
Тема 12. Консультування сім'ї.	2	2	4
Тема 13. Особливості консультування подружжя.		2	6
Тема 14. Терапевтична допомога у взаємостосунках подружжя.	2	2	6

Тема 15. Психолого-педагогічна терапія у взаємостосунках батьків і дітей.	2	2	6
Тема 16-17. Практичне заняття. Індивідуальне консультування.		2	6
Тема 17-18. Тренінг сімейної терапії.		2	6
ЗАГ.:	12	18	60

6. Система оцінювання навчальної дисципліни

Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	Накопичування балів під час вивчення дисципліни	
	Види навчальної роботи	Максимальна кількість балів
	Семінарське/практичне заняття	45
	Самостійна робота	10
	Контрольна робота	45
	Максимальна кількість балів	100
Вимоги до письмових робіт	Контрольні роботи пропонуються у формі тестових завдань, розміщених у системі дистанційного навчання d-learn. Написання письмової контрольної роботи є обов'язковим для виставлення підсумкової оцінки. Неприпустимі plagiat та списування. Завдання, здані із запізненням без поважної причини оцінюються за шкалою, нижчою на 1 рівень.	
Семінарські заняття	Поточний контроль здійснюється через усне та письмове опитування з тем, передбачених для семінарських\практичних занять. Також здійснюється контроль самостійної роботи відповідно до визначеної тематики. Оцінювання знань на семінарських\практичних заняттях проводиться за 100 бальною шкалою. Максимальна оцінка за семінарські\практичні заняття – 25 балів.	
Умови допуску до підсумкового контролю	Умови допуску до підсумкового контролю передбачають дотримання Порядку організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника: https://pnu.edu.ua/wpcontent/uploads/2023/05/poriadokorhanizatsii-ta-provedenniaotsiniuvannia-uspishnosti-zdobuvachiv-vyshchoiosvity.pdf Виконання 50 % завдань.	
	Вчасно виконано самостійну роботу та написана контрольна робота.	

Підсумковий контроль	Форма контролю – залік.
----------------------	-------------------------

7. Політика навчальної дисципліни

Письмові роботи: Виконання письмових робіт у процесі вивчення навчальної дисципліни є обов'язковим для всіх здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

Академічна доброчесність. Викладання курсу та взаємодія із студентом ґрунтуються на політиці академічної доброчесності що ґрунтується на ряді положень та принципів академічної доброчесності, що регламентують діяльність здобувачів вищої освіти та викладачів університету: Кодекс честі Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника; Положення про Комісію з питань етики та академічної доброчесності Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника; Положення про запобігання академічному плагіату в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника. Ознайомитися з цими положеннями та документами можна за посиланням <https://pnu.edu.ua/положення-про-запобігання-плагіату/>

Відвідування занять. Відвідування занять є важливою складовою навчання. Очікується, що всі студенти відвідують лекції і практичні заняття курсу. Організація освітнього процесу у Прикарпатському національному університеті визначається Положенням про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника» <http://surl.li/omcveh>

Пропуски семінарських (практичних, лабораторних) занять відпрацьовуються в обов'язковому порядку. Студент зобов'язаний відпрацювати пропущене заняття відповідно до «Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника» <http://surl.li/ypfkxt>

Неформальна освіта:

Неформальна освіта зараховується згідно «Положення про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника» <https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2022/11/neformalna-osvita.pdf>

8. Рекомендована література

Основна

1. Борисова Ю. Сімейна терапія. Посібник до вивчення дисципліни «Теорія соціальної роботи». Д.: РВВ ДНУ, 2015. 24 с. С. 18–23.
2. Максимова Н. Сімейне консультування: навч. посіб. Київ: ДП «Вид. дім «Персонал», 2014. 304 с.
3. Мілютина К. Індивідуальне консультування з сімейних проблем. Психологія сім'ї. Техніки раціонально-інтуїтивної психокорекції родин: навч. посібник. Київ: Главник, 2017. С.4-26.
4. Паркулаб О. Г. Терапевтичний діалог як співтворчість консультанта і клієнта. *Габітус*. 2020. Вип. 15. С. 187-191. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/habit_2020_15_33
5. Федоренко Р. П. Теоретичний аналіз еволюції шлюбно-сімейних взаємин. Психологія сім'ї : навч. посіб.; Східноєвроп. нац. ун-т ім. Лесі Українки. Луцьк, 2015. С. 7-58.

Додаткова

1. Виноградна О. Особливості застосування нейролінгвістичного програмування у психотерапії. Практична психологія та соціальна робота: науково-практичний та освітньо-методичний ж-л. Київ:Социс.8. С. 74-78.
2. Дорожко І. Стилі родинного виховання та їх корекція у психотерапевтичних практиках . Психологія професійної безпеки: технології конструктивного самозбереження особистості : колект. монографія / М-во освіти та науки України, Східноєвроп. нац. унт ім. Лесі Українки ; [кол. авт.: О. В. Лазорко та ін.]. Луцьк, 2015. С.493-510
- 3.Карпенко Є. В. Методи сучасної психотерапії : навч. посіб.; Дрогоб. держ. пед. ун-т ім. І. Франка. Львів; Дрогобич : Дрогоб. держ. пед. ун-т ім. І. Франка, 2015. 120 с
4. Карпенко З. Психотерапевтичний практикум, Вип. 1: Класичний психоаналіз. Ів.-Франківськ: Гостинець, 2014. 60 с.
5. Креймер Д. Психологічні засади травматерапії сімей учасників бойових дій. Вісник : Київ. ін-т бізнесу і технологій; [відп. за вип. Р. О. Язиніна]. Київ, 2016. Вип. 3 (31). С. 43-47.
6. Пожидаєва О. Сутність та види консультування в соціально-педагогічній діяльності. Вісник Запорізького національного університету : зб. наук. пр. 2015. No1(17). Сер. Педагогічні науки. С. 22–25.
7. Седих К. Принципи і методи системної сімейної психотерапії в соціально-психологічних тренінгах. Педагогічний процес: теорія і практика: збірник наукових праць. Київ: П/П "ЕКМО", 2015.Вип. 2.С.186-196.
8. Теорія і технології застосування сучасних підходів до психотерапії у вітчизняних соціокультурних умовах : монографія / НАПН України, Ін-т психології ім. Г. С. Костюка ; за ред. З. Г. Кісарчук. Київ ; Кіровоград : Імекс-ЛТД, 2014. 268 с.
- 9.Федоренко Р. Психологія молодшої сім'ї і сімейна криза: монографія.Луцьк: РВВ "Вежа" Волин. держ. ун-ту ім. Лесі Українки, 2017. 168 с.